

prima instanță: Judecătoria Buiucani mun. Chișinău – E. Cojocari
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău– A. Panov, M. Anton și M. Guzun

DE CIZIE

20 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței,

Judecătorul

Judecătorii

Valeriu Doagă

Maria Ghervas, Mariana Pitic

Dumitru Visternicean și Luiza Gafton

examinând recursul declarat de societatea comercială „Interoptic” societate cu răspundere limitată, prin intermediul avocatului Pavlov Victor,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de societatea comercială „Interoptic” societate cu răspundere limitată, prin intermediul avocatului Pavlov Victor împotriva Direcției generale pentru administrarea clădirilor Guvernului cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 30 martie 2017, prin care s-a admis apelul declarat de Direcția generală pentru administrarea clădirilor Guvernului, s-a casat hotărârea Judecătoria Buiucani mun. Chișinău din 24 martie 2016 și s-a emis o nouă hotărâre de respingere a acțiunii ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție

c o n s t a t ă:

La 30 martie 2015 avocatul Pavlov Victor, împuternicit prin mandatul din 26 martie 2015 să reprezinte interesele în instanța de judecată cu dreptul de a semna și depune cerere de chemare în judecată (f.d. 39), a depus în interesele societății comerciale „Interoptic” societate cu răspundere limitată cerere de chemare în judecată împotriva Direcției generale pentru administrarea clădirilor Guvernului cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată avocatul Pavlov Victor a indicat că în anul 2006 societatea comercială „Interoptic” societate cu răspundere limitată și Direcția generală pentru administrarea clădirilor Guvernului au încheiat contract de locațiune a încăperilor amplasate pe bd. Ștefan cel Mare, 73, mun. Chișinău.

Printr-un acord adițional părțile au convenit că reclamantul va efectua lucrări de reparație a spațiilor din contul plății de chirie, iar plata va fi efectuată în modul următor: 50 % prin plată în bani și 50% din contul cheltuielilor de reparație.

Contractul de locațiune a fost prelungit până la finele anului 2010, până când spațiile au fost dobândite în proprietatea reclamantei.

La data încetării contractului de locațiune, datoria pârâtului constituie suma de 169 088,92 lei, sumă recunoscută de Direcția generală pentru administrarea clădirilor Guvernului, prin semnarea actului de verificare din 31 ianuarie 2011.

În urma mai multor somații și negocieri, la 01 august 2012 părțile în litigiu au încheiat un acord, prin care au fost recunoscute datoriile formate și au stabilit un grafic de rambursare în trei tranșe: august 2012, octombrie 2012, decembrie 2012, însă graficul nu a fost respectat de către părât.

În luna aprilie 2014 reclamantul a adresat părâtului cerere prealabilă cu privire la necesitatea achitării datoriei, cu preîntâmpinarea că în caz contrar se va adresa în judecată, iar prin răspunsul nr. 311-03 din 14 mai 2014 Direcția generală pentru administrarea clădirilor Guvernului a invocat lipsa fondurilor financiare pentru satisfacerea datoriei.

Semnarea actului de verificare la 31 ianuarie 2012, prin care se confirmă datoria, a acordului de stingere a datoriei în rate din 01 august 2012 și a răspunsului nr. 311-03 din 14 mai 2014, sunt acțiuni de recunoaștere a acțiunii, fapt ce denotă că cererea de chemare în judecată este depusă în termen.

Obligația părâtului este purtătoare de dobândă, iar dobânda de întârziere aferentă este în mărime de 108 789,03 lei

Avocatul Pavlov Victor cere încasarea din contul Direcției pentru administrarea clădirilor Guvernului în beneficiul societății cu răspundere limitată „Interoptic” a sumei de 169 088,92 lei cu titlu de datorie, a sumei de 108 798,03 lei cu titlu de dobândă de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d. 1-4).

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 24 martie 2016 s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de societatea comercială „Interoptic” societate cu răspundere limitată.

S-a încasat de la Direcția generală pentru administrarea clădirilor Guvernului în folosul societății comerciale „Interoptic” societate cu răspundere limitată datoria contractuală în mărime de 169 088,92 lei, suma de 108 789,03 cu titlu de dobândă de întârziere, suma de 5 000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată și suma de 8 336 cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată (f.d. 77; 82-86).

La 07 aprilie 2016 Direcția generală pentru administrarea clădirilor Guvernului a depus apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 24 martie 2016, iar la 23 iunie 2016 apel motivat împotriva aceleiași hotărâri (f.d. 90-91; 101-103).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 02 august 2016 a respins apelul declarat de Direcția generală pentru administrarea clădirilor Guvernului și a menținut hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 24 martie 2016 (f.d. 115-125).

La 19 august 2016 Direcția generală pentru administrarea clădirilor Guvernului a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 august 2016 (f.d. 129-131).

Curtea Supremă de Justiție prin decizia din 07 decembrie 2016 a admis recursul declarat de Direcția generală pentru administrarea clădirilor Guvernului, a casat decizia Curții de Apel Chișinău din 02 august 2016 și a trimis pricina la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată (f.d. 142-147).

Avocatul Pavlov Victor a depus în interesele societății cu răspundere limitată „Interoptic” cerere, prin care a solicitat încasarea din contul Direcției pentru administrarea clădirilor Guvernului a sumei de 65 103,87 lei cu titlu de dobândă de întârziere pentru perioada de la 27 martie 2015- 29 martie 2017 (f.d. 160-161).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 30 martie 2017 s-a admis apelul declarat de Direcția generală pentru administrarea clădirilor Guvernului.

S-a casat hotărârea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 24 martie 2016 și s-a emis o nouă hotărâre de respingere a acțiunii ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție (f.d. 188—190).

La 17 iulie 2017 avocatul Pavlov Victor a declarat în interesele societății comerciale „Interoptic” societate cu răspundere limitată recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 30 martie 2017, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel, menținerea hotărârii primei instanțe și încasarea din contul intimatului în beneficiul recurentului a sumei de 65 103,87 lei.

În motivarea cererii de recurs avocatul Pavlov Victor a indicat că conform pct. 72 din Regulamentul privind inventarierea, aprobat prin ordinului Ministerului Finanțelor nr. 60 din 29 mai 2012, soldurile efective ale creanțelor și datoriilor trebuie să fie confirmate prin extrase de conturi și/sau acte de verificare a decontărilor reciproce.

Instanța de apel eronat s-a referit în motivare la îmbogățirea fără justă cauză, deoarece în cazul în care acțiunea este înaintată în baza unui contract sau delict, se exclude aplicarea normelor care reglementează îmbogățirea fără justă cauză.

Instanța de apel nu a creat participanților la proces condiții obiective și echitabile pentru exercitarea drepturilor și obligațiilor procedurale întru asigurarea părților dreptului la un proces echitabil și eronat a constatat că acțiunea este tardivă.

La 06 decembrie 2017 avocatul Pavlov Victor a depus în interesele societății comerciale „Interoptic” societate cu răspundere limitată recurs suplimentar invocând că instanța de apel a depășit limitele competenței, deoarece intimatul nu a invocat niciodată tardivitatea cererii de chemare în judecată.

La examinarea pricinii în prima instanță și instanța de apel, recurentul a invocat prevederile art. 277 Codul civil care prevede că cursul prescripției extinctive se întrerupe în cazul în care debitorul săvârșește acțiuni din care rezultă că recunoaște datoria.

Curtea de Apel Chișinău era obligată să motiveze de ce termenul de prescripție nu a fost întrerupt.

Din înregistrarea audio a ședinței de judecată din 02 martie 2017 se observă că instanța de apel sugerează Direcției generale pentru administrarea clădirilor Guvernului să prezinte contract de prestare a serviciilor de reparație.

Suma datoriei a fost probată prin facturi fiscale a materialelor de construcție și lucrările efectuate, fiind semnate în acest sens acte de predare-primire și recepție finală a lucrărilor, iar quantumul lucrărilor a fost acceptat de intimat în sumă totală de 293 955,4 lei.

Din înregistrările audio ale ședinței de judecată se semnalează comportamentul părținitor al instanței de judecată, dând apreciere și argumentare juridică doar poziției intimatului și ignorând susținerile recurentului.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție prin încheierea din 13 decembrie 2017 a considerat recursul declarat de avocatul Pavlov Victor în interesele societății comerciale „Interoptic”

societate cu răspundere limitată admisibil fără a prejudicia fondul și a dispus judecarea acestuia de către completul din 5 judecători.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecând recursul declarat de avocatul Pavlov Victor în interesele societății comerciale „Interoptic” societate cu răspundere limitată în limitele invocate pe baza materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este depus în termen, întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și trimiterea pricinii la rejudecare în ordine de apel din următoarele motive.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților copia deciziei din 30 martie 2017 la 05 mai 2017 (f.d. 191), însă la materiale pricinii lipsesc probe care ar confirma recepționarea de către participanții la proces a copiei deciziei instanței de apel, din care considerent recursul declarat de avocatul Pavlov Victor în interesele societății comerciale „Interoptic” societate cu răspundere limitată la 17 iulie 2017 se consideră depus în termen.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele pricinii rezultă că la 01 ianuarie 2006 Direcția generală pentru administrarea clădirilor Guvernului și firma „Ageoptic” societate cu răspundere limitată au încheiat contract de locațiune nr. 233 în privința încăperii cu suprafața de 52,6 m.p. situată pe bd. Ștefan cel Mare, 73 (f.d. 5-6).

Entitățile implicate în litigiu au modificat de comun acord punctul 4.6. a contractului de locațiune, stabilind că în legătură cu efectuarea lucrărilor de reparație a încăperilor, începând cu 01 februarie 2006, locatarul achită plata chiriei lunar: 50 % din suma calculată conform termenilor indicați în pct. 4.2. și 50% din suma plății pentru chirie se va achita din contul reparației efectuate conform actului de recepție a lucrărilor până la restituirea investițiilor (f.d. 7).

Prin decizia Camerei Înregistrării de Stat din 12 decembrie 2007 s-a înregistrat și consemnat în Registrul de stat al întreprinderilor și organizațiilor modificările în actele de constituire ale firmei „Ageoptic” societate cu răspundere limitată înscrisă în Registrul de stat al întreprinderilor și organizațiilor prin schimbarea denumirii în societatea cu răspundere limitată „Interoptic” (f.d. 13).

La 12 ianuarie 2011 Direcția pentru administrarea Clădirilor și societatea cu răspundere limitată „Interoptic” au încheiat contract de vânzare-cumpărare a bunului în proprietate privată a încăperii cu suprafața de 50,2 m.p. situat în mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 73 lit. „A”, subsol, încăperile ne. 25, 26 la prețul de 320 000 lei (f.d. 170-171).

La 31 ianuarie 2012 Direcția pentru administrarea clădirilor Guvernului și societatea cu răspundere limitată „Interoptic” au semnat actul de verificare a decontărilor reciproce, prin care au constatat că datoria Direcției pentru administrarea clădirilor Guvernului este în mărime de 169 088,92 lei (f.d. 8).

Ulterior, la 01 august 2012 Direcția pentru administrarea clădirilor Guvernului și societatea cu răspundere limitată „Interoptic” au semnat acordul privind stingerea datoriilor, prin care au convenit că Direcția pentru administrarea clădirilor Guvernului va achita în luna august 2012 suma de 60 000 lei, în luna octombrie 2012 în sumă de 60 000 lei și în luna decembrie 2012 în sumă de 49 082,92 lei (f.d. 9).

Societatea cu răspundere limitată „Interoptic” a adresat Direcției pentru administrarea clădirilor Guvernului cerere prealabilă, prin care a solicitat achitarea datoriei (f.d. 10).

Prin adresa din 14 mai 2014 Direcția pentru administrarea clădirilor Guvernului a comunicat societății cu răspundere limitată „Interoptic” că la moment este imposibilă satisfacerea creanțelor în mărime de 169 082,92 lei din motivul lipsei surselor financiare (f.d. 11).

La 30 martie 2015 avocatul Pavlov Victor a depus în interesele societății comerciale „Interoptic” societate cu răspundere limitată prezenta cerere de chemare în judecată împotriva Direcției generale pentru administrarea clădirilor Guvernului cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată.

Rejudecând pricina în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău a ajuns la concluzia tardivității cererii de chemare în judecată.

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că concluzia instanței de apel cu privire la respingerea acțiunii ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție este pripită, fără a fi luate în calcul circumstanțele pricinii.

Conform art. 267 alin. (1) Codul civil, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Instanța de recurs consideră că instanța de apel prematur a ajuns la concluzia tardivității acțiunii, dispunând respingerea acesteia ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție.

Conform art. 271 Codul civil, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă până la încheierea dezbaterilor în fond. În apel sau în recurs, prescripția poate fi opusă de îndreptățit numai în cazul în care instanța se pronunță asupra fondului.

Din sensul acestei prevederi legale rezultă că prescripția extinctivă se aplică doar la cererea persoanei interesate, fapt ce denotă că dacă pârâtul nu a atenționat asupra faptului omiterii termenului de prescripție, instanța de judecată nu poate din oficiu să dispună respingerea acesteia ca fiind tardivă.

Pe parcursul examinării pricinii, Direcția pentru administrarea clădirilor Guvernului, în favoarea căreia a curs prescripția, nu a invocat tardivitatea acțiunii și nu a solicitat respingerea acesteia pe motivul depunerii cu omiterea termenului de prescripție, fapt ce denotă că instanța de apel eronat a dispus din oficiu respingerea acțiunii ca fiind tardivă.

Curtea Europeană în hotărârea Nichifor contra Moldovei (Cererea nr. 52205/10) din 20 septembrie 2016, par. § 28 a notat că respectarea cerințelor de

admisibilitate pentru efectuarea actelor de procedură este un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Rolul termenelor de prescripție este de o importanță majoră atunci când este interpretat în lumina Preambulului Convenției, care, în partea sa relevantă, declară statul de drept ca fiind parte indispensabilă a patrimoniului comun al statelor contractante.

În aceste circumstanțe se atestă că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material și procedural prin aplicarea din oficiu a termenului de prescripție și luând în considerare că cauza a fost examinată în ordine de apel doar prin aspectul tardivității acțiunii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a trimite pricina la rejudecare.

La examinarea pricinii în ordine de apel avocatul Pavlov Victor a solicitat în interesele societății cu răspundere limitată „Interoptic” încasarea din contul Direcției pentru administrarea clădirilor Guvernului a sumei de 65 103,87 lei cu titlu de dobândă de întârziere pentru perioada de la 27 martie 2015 - 29 martie 2017 (f.d. 160-161).

În conformitate cu art. 372 alin. (3) Codul de procedură civilă, în apel nu se poate schimba calitatea procedurală a părților, temeiul sau obiectul acțiunii și nici nu pot fi înaintate noi pretenții. Se pot cere însă dobânzi, rate, venituri ajunse la termen și orice alte despăgubiri apărute după emiterea hotărârii în primă instanță, se poate solicita o compensație legală.

Contrar normei de drept citate, instanța de apel nu s-a expus în privința cererii înaintată de avocatul Pavlov Victor în interesele societății cu răspundere limitată „Interoptic” cu privire la încasarea dobânzii de întârziere

Abținerea instanței de apel de la furnizarea unui răspuns explicit în privința cererii depuse de avocatul Pavlov Victor în interesele societății cu răspundere limitată „Interoptic” constituie o încălcare a art. 6 §1 Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, deoarece acesteia nu i-a fost acordată posibilitatea de a ști dacă argumentele invocate au fost neglijate sau respinse, motivele respingerii acestora, fiind astfel lăsată într-o stare de incertitudine și creată impresia că nu a fost auzită.

În hotărârea Lebedinschi contra Republicii Moldova din 16 iunie 2015, Curtea de la Strasbourg a reamintit că instanțele judecătorești naționale au obligația de a motiva deciziile. Întinderea obligației de a motiva hotărârea poate varia în funcție de caracterul deciziei și trebuie determinată în lumina circumstanțelor cauzei. Deși articolul 6 § 1 din Convenție nu obligă instanțele de judecată să ofere răspunsuri detaliate la toate argumentele invocate, totuși din hotărâre trebuie să reiasă clar că elementele esențiale ale cauzei au fost examinate

Așadar, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora.

În această ordine de idei este cert că omiterea aspectelor menționate de către instanța de apel, cât și admiterea unor încălcări vădite, direct indică la examinarea superficială a apelului, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale, aplicabile cazului, ceea ce condiționează că un asemenea act de dispoziție nu are putere de convingere, fapt ce denotă ilegalitatea acestuia.

Erorile judiciare ale instanței de apel în ordine de recurs nu este posibil de corectat.

Astfel, având în vedere că cele menționate supra incontestabil indică la examinarea superficială, unilaterală a apelului, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției, examinarea tuturor capetelor de cerere, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de societatea comercială „Interoptic” societate cu răspundere limitată, prin intermediul avocatului Pavlov Victor, de a casa decizia instanței de apel și de a restitui pricina spre rejudecare în ordine de apel în aceeași instanță, în alt complet de judecători.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a menționa că la rejudecarea pricinii instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și să adopte o decizie legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de societatea comercială „Interoptic” societate cu răspundere limitată, prin intermediul avocatului Pavlov Victor.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 30 martie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de societatea comercială „Interoptic” societate cu răspundere limitată, prin intermediul avocatului Pavlov Victor împotriva Direcției generale pentru administrarea clădirilor Guvernului cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată și se restituie la rejudecare în ordine de apel la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,

Judecător

Valeriu Doagă

Judecători

Maria Ghervas

Mariana Pitic

Dumitru Visternicean

Luiza Gafton